

Dietetyka w praktyce klinicznej

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2024/2025
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Dietetyki Klinicznej, ul. E. Ciołka 27, 01-445 Warszawa Klinika Chorób Wewnętrznych WUM, ul. Grenadierów 51/59, 04-093 Warszawa Klinika Neurologii WNOZ, ul Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa Klinika Neurochirurgii WUM, ul. Banacha 1, 02-097 Warszawa Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej UCK WUM, ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa Oddział Kliniczny Położnictwa, Perinatologii, Ginekologii i Rozrodczości UCK WUM, ul. Żwirki i Wigury 63A, 02-091 Warszawa Klinika Transplantologii, Immunologii, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci i Pediatrii UCK WUM, ul. Żwirki i Wigury 63A, 02-091 Warszawa Klinika Nefrologii Dziecięcej i Pediatrii UCK WUM, ul. Żwirki i Wigury 63A, 02-091 Warszawa Zakład Biologii Medycznej, ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Transplantacyjnego i Leczenia Pozaustrojowego ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa Zakład Żywienia Człowieka ul. Erazma Ciołka 27, 01-445 Warszawa Oddział Kliniczny Chirurgii Ogólnej i Żywienia Klinicznego, SPSK im. prof. W. Orłowskiego CMKP
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	prof. dr hab. Dorota Szostak-Węgierek dr hab. n. med. Michał Łodyga prof. dr hab. n. med. Dariusz Koziorowski prof. dr hab. n. med. Przemysław Kunert

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

	prof. dr hab. n. med. Maciej Kosieradzki prof. dr hab. n. med. Piotr Węgrzyn prof. dr hab. med. Magdalena Durlik prof. dr hab. n. med. Aleksandra Banaszkiewicz dr hab. n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska dr hab. n. o zdr. Gabriela Olędzka dr hab. Beata Sińska p. o. dr n. o zdr. Marta Hreńczuk prof. dr hab. n. med. Jacek Sobocki
Koordynator przedmiotu	mgr Jakub Krawczyk (jakub.krawczyk@wum.edu.pl)
Osoba odpowiedzialna za sylabus	mgr Jakub Krawczyk (jakub.krawczyk@wum.edu.pl)
Prowadzący zajęcia	ZAKŁAD DIETETYKI KLINICZNEJ dr hab. Iwona Boniecka (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej UCK WUM) dr Marta Dąbrowska-Bender (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii UCK WUM) dr Magdalena Milewska (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Neurochirurgii UCK WUM) dr Anna Ukleja (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego) dr hab. Anna Jeznach-Steinhagen (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego) dr Joanna Ostrowska (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego) mgr Jakub Krawczyk (miejsce prowadzenia zajęć - 1. Katedra i Klinika Neurologii Szpitala Bródnowskiego, 1. Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego) ZAKŁAD ŻYWIENIA CZŁOWIEKA mgr Leszek Wronka (miejsce prowadzenia zajęć - Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego i Transplantacyjnego UCK WUM) dr Zuzanna Zaczek (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chirurgii Ogólnej i Żywienia Klinicznego Szpitala SPSK im. prof. W. Orłowskiego CMKP) ZAKŁAD BIOLOGII MEDYCZNEJ dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura (miejsce prowadzenia zajęć - Oddział Kliniczny Położnictwa, Perinatologii, Ginekologii i Rozrodczości UCK WUM) POZOSTAŁE OSOBY PROWADZĄCE mgr Paulina Gryz (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Nefrologii Dziecięcej i Pediatrii UCK WUM, Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci i Pediatrii UCK WUM) dr Stanisław Slufik (miejsce prowadzenia zajęć - Katedra i Klinika Neurologii Szpitala Bródnowskiego) dr hab. n. med. Michał Łodyga (dr hab. n. med. Michał Łodyga - 1. Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego) prof. dr hab. n. med. Wojciech Lisik (miejsce prowadzenia zajęć - Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej UCK WUM) Prof. dr hab. n. med. Piotr Małkowski (miejsce prowadzenia zajęć - Zakład Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Transplantacyjnego i Leczenia Pozaustrojowego)

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	III rok studiów I stopnia, semestr I i II	Liczba punktów ECTS	21.00
------------------------------	---	----------------------------	-------

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)	505	21
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobywanie i doskonalenie umiejętności praktycznych.
C2	Pogłębienie i aktualizowanie wiedzy w celu podniesienia kompetencji zawodowych.
C3	Praktyczne wykorzystanie wiedzy z zakresu żywienia w wybranych jednostkach chorobowych.
C4	Wdrożenie do kształcenia ustawicznego.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W29	Zna zasady wdrażania postępowania dietetycznego w różnych jednostkach chorobowych w zależności od stopnia ich zaawansowania i chorób współistniejących u osób w różnym wieku i stanie fizjologicznym
W32	Wykorzystuje w codziennej praktyce podstawy farmakologii i farmakoterapii żywieniowej oraz interakcji leków z żywnością.
W33	Zna patogenezę, objawy, sposób diagnozowania i leczenia chorób, a także przebieg ciąży prawidłowej i powikłanej
W65	Posiada specjalistyczną wiedzę na temat etiologii, objawów, diagnostyki przesiewowej i instrumentalnej oraz metod leczenia zaburzeń połykania w poszczególnych jednostkach chorobowych

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U02	Udziela porady dietetycznej w ramach zespołu terapeutycznego oraz prowadzi dokumentację dotyczącą pacjentów, instytucji i podejmowanych działań.
U04	Planuje i wdraża odpowiednie postępowanie dietetyczne w celu zapobiegania chorobom dietozależnym
U06	Wykorzystuje w praktyce różne sposoby oceny stanu odżywienia i sposobu żywienia
U07	Określa zapotrzebowanie na energię, składniki pokarmowe różnych grup ludności z wykorzystaniem norm żywienia
U08	Układa jadłospisy i szacuje ich wartość energetyczną i odżywczą produktów z wykorzystaniem programów komputerowych
U09	Rozpoznaje i analizuje potencjalne zagrożenia związane z interakcjami występującymi pomiędzy stosowanymi lekami a składnikami pożywienia
U10	Planuje dietę pacjenta w oparciu o wiedzę dotyczącą przyjmowanych leków
U12	Rozpoznaje i dokonuje korekty sposobu żywienia u osób z nieprawidłową masą ciała (niedożywionych oraz/lub osób z nadwagą/otyłością).
U13	Dyskutuje, wpływa i oddziałuje na pacjenta, uzasadnia wybrane postępowanie
U14	Określa korzyści i zagrożenia wynikające ze stosowania różnych diet i trendów żywieniowych
U16	Potrafi korzystać ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej, naukowych baz danych oraz informacji i danych przekazywanych przez międzynarodowe organizacje zajmujące się problematyką żywienia
U18	Potrafi wdrażać wiedzę z zakresu psychologii ogólnej i społecznej w edukacji żywieniowej i profilaktycznej zarówno indywidualnej jak i grupowej
U19	Współpracuje z zespołem wielodyscyplinarnym w celu zapewnienia ciągłości opieki nad pacjentem.
U20	Opracowuje plany postępowania żywieniowego w różnych jednostkach chorobowych
U23	Przygotowuje materiały edukacyjne dla pacjenta.
U24	Umie powiązać dolegliwości zgłaszane przez pacjenta oraz wyniki badań diagnostycznych z jednostkami chorobowymi, które mogą być ich przyczyną
U26	Rozpoznaje rodzaj niedożywienia i planuje odpowiednie postępowanie żywieniowe.
U29	Posiada umiejętność powiązania budowy anatomicznej i histologicznej narządów z ich funkcją i podstawowym znaczeniem dla procesów związanych z żywieniem
U32	Przewiduje skutki wstrzymania podaży pożywienia w przebiegu choroby i planuje odpowiednie postępowanie żywieniowe w celu zapobiegania następstwom głodzenia.
U34	Udziela porady dietetycznej w ramach pracy zespołu terapeutycznego oraz prowadzi dokumentację dotyczącą pacjentów, instytucji i podejmowanych działań
U35	Wykorzystuje wyniki badań laboratoryjnych w planowaniu żywienia.
U41	Potrafi posługiwać się programami komputerowymi w zakresie edycji tekstu, grafiki, analizy statystycznej, przygotowania prezentacji oraz gromadzenia i wyszukiwania potrzebnych informacji, pozwalających na konstruktywne rozwiązywanie problemów
U42	Przeprowadza wywiad żywieniowy i dokonuje oceny stanu odżywienia w oparciu o badania przesiewowe i pogłębioną ocenę stanu odżywienia.

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

U43	Wykazuje rolę dietetyka w monitorowaniu odżywiania się chorych w szpitalu.
U45	Oblicza indywidualne zapotrzebowanie na energię oraz makro i mikroskładniki odżywcze.
U46	Wykorzystuje w praktyce wiedzę z zakresu fizjologii człowieka
U56	Prezentuje w formie ustnej i pisemnej wyniki własnych działań oraz prawidłowo formułuje wnioski
U65	Wskazuje procesy prowadzące do rozwoju chorób i analizuje zależności między żywieniem a rozwojem chorób
U67	Potrafi identyfikować problemy pacjenta, klienta oraz grupy społecznej
U74	Potrafi korzystać ze specjalistycznej literatury naukowej krajowej i zagranicznej, naukowych baz danych oraz informacji i danych przekazywanych przez międzynarodowe organizacje zajmujące się problematyką żywienia
U81	Uwzględnia perspektywę pacjenta, uzgadnia z pacjentem postępowanie, stosuje metody motywowania pacjenta do przestrzegania zaleceń
U84	Przygotowuje plan postępowania dietetycznego u chorych z dysfagią w oparciu o wyniki badań diagnostycznych ze wskazaniem bezpiecznej drogi podaży, z uwzględnieniem specyfiki jednostki chorobowej oraz zasad metody potrójnej adaptacji diety

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K01	Posiada świadomość własnych ograniczeń i wie kiedy zwrócić się do innych specjalistów.
K02	Sugeruje taktownie i skutecznie pacjentowi potrzebę konsultacji medycznej, zmiany nawyków.
K03	Stawia dobro pacjenta oraz grup społecznych na pierwszym miejscu i okazuje szacunek wobec pacjenta (klienta) i grup społecznych.
K04	Posiada świadomość stałego doksztalcania się.
K05	Bierze odpowiedzialność za działania własne i właściwie organizuje własną pracę
K06	Bierze odpowiedzialność za działania własne i właściwie organizuje własną pracę
K07	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
K08	Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do informacji dotyczącej proponowanego postępowania dietetycznego oraz jego możliwych następstw i ograniczeń.
K09	Przestrzega tajemnicy obowiązującej pracowników ochrony zdrowia.
K12	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie
K15	Potrafi rozwiązywać najczęstsze problemy związane z wykonywaniem zawodu
K17	Potrafi formułować opinie dotyczące pacjentów, klientów, grup społecznych w kontekście związanym z wykonywaniem zawodu
K20	Systematycznie wzbogaca wiedzę
K22	Wykazuje aktywną postawę współpracy z pacjentem i członkami zespołu terapeutycznego
K23	Posiada świadomość znaczenia multidyscyplinarnego zespołu terapeutycznego

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

K24	Przestrzega tajemnicy zawodowej.
K26	Potrafi współpracować i komunikować się z zespołem
K28	Systematycznie wzbogaca wiedzę kształtuje swoje umiejętności, a także zawodową i współdziała w ramach grupy studentów
K31	Szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, a także przejawia empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami
K35	Potrafi wyciągać i formułować wnioski z własnych pomiarów i obserwacji

5. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Zajęcia praktyczne - ćwiczenia	<i>Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego (dr Anna Ukleja) (2 tygodnie zajęć)</i> Godziny prowadzone przez ZDK: 50 Godziny prowadzone przez Klinikę: 20 Zasady postępowania z pacjentem kardiologicznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad indywidualnych oraz grupowych, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia oraz sposobu żywienia pacjenta. Wykonywanie pomiarów antropometrycznych, interpretacja dokumentacji medycznej.	W29 W32-33 W65 U02 U04 U06-U10 U12-U14 U16 U18-20 U23-U24 U26 U29 U32 U34-U35 U41-U43 U45-U46 U56 U65 U67 U74 U81 U84
	<i>Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego (mgr Jakub Krawczyk)</i> Godziny prowadzone przez Klinikę: 10 Godziny prowadzone przez ZDK: 19 Zasady postępowania z pacjentem, u którego stwierdzono nadciśnienie tętnicze, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta. Wyliczanie zapotrzebowania na składniki odżywcze, energię, wodę. Wyliczanie wartości energetycznej i odżywczej jadłospisów. Opracowanie listy produktów dozwolonych i przeciwwskazanych, które są zgodne z indywidualnymi zaleceniami żywieniowymi. Planowanie edukacji żywieniowej.	K01-K09 K12 K15 K17 K20 K22-K24 K26 K28 K31 K35
	<i>Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego (dr hab. A. Jeznach)</i> Godziny prowadzone przez Klinikę: 10 Godziny prowadzone przez ZDK: 25 Zasady postępowania z pacjentem endokrynologicznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi. Ocena sposobu żywienia pacjenta, interpretacja danych biochemicznych i antropometrycznych. Opracowanie listy produktów dozwolonych i przeciwwskazanych, zgodnych z indywidualnymi zaleceniami żywieniowymi. Patofizjologia chorób endokrynologicznych a zalecenia żywieniowe dla pacjenta.	

<i>Klinika Neurochirurgii (dr Magdalena Milewska)</i> Godziny prowadzone przez Klinikę: 10 Godziny prowadzone przez ZDK: 25 Zasady postępowania z pacjentem neurochirurgicznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta w oddziale neurochirurgii. Czynniki zaburzeń stanu odżywienia. Zastosowanie preparatów przemysłowych do żywienia doustnego i/lub dojelitowego. Dobór metody i materiałów edukacyjnych do zdolności percepcyjnej pacjenta. Wykonywanie przesiewowej i pogłębionej oceny stanu odżywienia pacjenta. Trudności w komunikacji z pacjentem neurochirurgicznym, sposoby ich przezwyciężania. Prowadzenie dokumentacji pacjenta oraz swojej pracy. Rozpoznawanie i zapobieganie niedożywieniu, w tym niedożywieniu szpitalnemu. <i>Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (Bariatra)</i> (dr hab. Iwona Boniecka) Godziny prowadzone przez Klinikę: 7 Godziny prowadzone przez ZDK: 28 Zasady postępowania z pacjentem po operacji bariatrycznej. Zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układania jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta z otyłością i zaburzeniami metabolicznymi. Opracowanie jadłospisu oraz listy produktów dozwolonych i przeciwwskazanych, zgodnych ze stanem zdrowia chorego. Rozpoznawanie czynników ryzyka chorób wynikających ze stylu życia. Wpływ otyłości i innych zaburzeń metabolicznych na stan odżywienia pacjenta. <i>Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych</i> (dr Marta Dąbrowska Bender) Godziny prowadzone przez ZDK: 35 Zasady postępowania z pacjentem nefrologicznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układania jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta nefrologicznego. Opracowywanie jadłospisów/listy produktów dozwolonych i przeciwwskazanych, które są zgodne z indywidualnymi celami żywieniowymi i mieszczą się w zakresie możliwości gospodarstwa domowego/domu opieki społecznej. Zapobieganie niedożywieniu, w tym niedożywieniu szpitalnego. Oddział Kliniczny Położnictwa, Perinatologii, Ginekologii i Rozrodczości UCK WUM (dr hab. Agnieszka Bzikowska Jura) Godziny prowadzone przez klinikę: 5 Godziny prowadzone przez NZI: 40 Zasady postępowania z kobietą w ciąży fizjologicznej i z różnymi patologiami, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentce, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej. Fizjologia i patofizjologia ciąży. Żywienie kobiet ciężarnych.	
--	--

	<i>Klinika Neurologii (mgr Jakub Krawczyk)</i> Godziny prowadzone przez Klinikę: 20 Godziny prowadzone przez ZDK: 10 Zasady postępowania z pacjentem neurologicznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układania jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta neurologicznego. Czynniki zaburzeń stanu odżywienia w neurologii. Dobór diet przemysłowych i doustnych suplementów pokarmowych. Choroby układu nerwowego i mięśniowo-nerwowego. Przesiewowa i pogłębiona ocena stanu odżywienia pacjenta neurologicznego. Prowadzenie dokumentacji. <i>Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii (dr Marianna Hall)</i> Godziny prowadzone przez ZC: 35 Wywiad chorobowo-żywieniowy z pacjentem dorosłym. Rozmowa z pacjentem na trudne tematy. Praca z pacjentem na OPI – obliczenia praktyczne. Nowoczesne metody kontroli glikemii: interpretacja wyników uzyskiwanych za pomocą glukometrów, Flash Glucose Monitoring oraz Continuous Glucose Monitoring. Sytuacje szczególne u pacjentów z cukrzycą. Farmakoterapia w cukrzycy: omówienie farmakokinetyki leków stosowanych u pacjentów z cukrzycą. Najczęstsze zaburzenia metaboliczne o podłożu endokrynologicznym i diabetologicznym. <i>Klinika Chorób Wewnętrznych Szpitala Grochowskiego (dr Joanna Ostrowska)</i> Godziny prowadzone przez Klinikę: 7 Godziny prowadzone przez ZDK: 28 Zasady postępowania z pacjentem chorym na cukrzycę, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta chorego na cukrzycę. Zalecenia żywieniowe w cukrzycy. Obliczanie ilości wymienników węglowodanowych i białkowo-tłuszczowych. <i>Klinika Gastroenterologii Dziecięcej i Pediatrii, Klinika Nefrologii Dziecięcej i Pediatrii (mgr Paulina Gryz)</i> Godziny prowadzone przez klinikę: 49 2 tygodnie zajęć Zasady postępowania z pacjentem pediatrycznym, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, ocena sposobu żywienia, układanie jadłospisów, części składowych i struktury materiałów, które zostaną przekazane pacjentowi, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia dzieci i młodzieży. Dobór żywności specjalnego przeznaczenia medycznego w grupie pacjentów pediatrycznych, z chorobą Leśniowskiego-Crohn’a, alergiami pokarmowymi, chorobami nerek. <i>Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (Hepatologia) (mgr Leszek Wronka)</i>	
--	---	--

	Godziny prowadzone przez Klinikę: 7 Godziny prowadzone przez ZZC: 28 Zasady postępowania z pacjentem z chorobami wątroby i dróg żółciowych oraz po przeszczepieniu (m. in. wątroby, nerki, trzustki) zbieranie wywiadu zdrowotnego i żywieniowego, ocena stanu odżywienia i sposobu żywienia pacjenta na oddziale hepatologii, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, poradnictwo dietetyczne i edukacja żywieniowa pacjentów oddziału – przygotowanie i przekazanie zaleceń żywieniowych i materiałów edukacyjnych. <i>Klinika Chirurgii Ogólnej i Żywienia Klinicznego</i> (dr Zuzanna Zaczek) Godziny prowadzone przez ZZC: 35 Zasady postępowania z pacjentem żywionym do- i pozajelitowo, zbieranie wywiadu, zwłaszcza żywieniowego, udzielanie porad, analiza i interpretacja dokumentacji medycznej, ocena stanu odżywienia pacjenta żywionego do- i pozajelitowo. Wpływ chorób układu pokarmowego, zaburzeń metabolicznych, chorób nowotworowych i innych na stan odżywienia pacjenta. Dobór preparatów do żywienia dojelitowego. Zasady organizacji pracy Poradni Żywienia Klinicznego Pozajelitowego i Dojelitowego. Rola dietetyka w zespole żywieniowym.	
--	--	--

6. LITERATURA

Obowiązkowa

- Interna Szczeklika. *Podręcznik chorób wewnętrznych*, Medycyna Praktyczna 2014
- Jarosz M (red.) *Normy żywienia dla populacji polskiej- nowelizacja*, Instytut Żywności i Żywienia 2020
- Włodarek D, Kozłowska L, Głąbska D *Dietoterapia*, PZWL 2014
- Ciborowska H, Rudnicka A, *Dietetyka. Żywność zdrowego i chorego człowieka*, Wydanie IV, rozszerzone i uaktualnione, PZWL 2014
- Szawłowski A.W. *Żywność w chorobach nowotworowych*, PZWL 2020
- Ostrowska L (red.) *Dietetyka compendium*, PZWL 2020
- Jeznach-Steinhagen A (red.) *Żywność osób z cukrzycą i chorobami towarzyszącymi*, PZWL 2020
- Krauss H, *Fizjologia żywienia człowieka*. PZWL 2019
- Szostak-Węgierek D (red.) *Żywność osób starszych*, PZWL 2020
- Szostak-Węgierek D (red.) *Żywność w czasie ciąży i karmienia piersią*, PZWL 2020.
- Gawęcki J (red.): *Żywność człowieka. Podstawy nauki o żywieniu*. Tom 1. Wyd. Naukowe PWN 2010
- Grzymisławski M, Gawęcki J, *Żywność człowieka zdrowego i chorego*, T. i T.2, PWN, Warszawa 2010
- Szczygieł B (red.) *Niedożywienie związane z chorobą. Występowanie. Rozpoznanie*. Wyd. Lek. PZWL 2011
- Szczygieł B (red.) *Niedożywienie związane z chorobą. Zapobieganie. Leczenie*. Wyd. Lek. PZWL 2012
- Sobocki J, Kunecki M, Zmarły A, Rudzki S, *Standardy żywienia dojelitowego dorosłych pacjentów*.
- Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę 2022. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego
- ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in cancer. Clinical Nutrition 40 (2021). ()
- ESPEN guideline on clinical nutrition in hospitalized patients with acute or chronic kidney disease. Clinical Nutrition 40 (2021). (<https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN-guideline-on-clinical-nutrition-in-hospitalized-patients-with-acute-or-chronic-kidney-disease.pdf>)
- Hammad A, Kaido T, Aliyev V et al.: *Nutritional therapy in liver transplantation*. Nutrients 2017. (<https://doi.org/10.3390/nu9101126>)
- ESPEN practical guideline: Clinical nutrition in liver disease. Clinical Nutrition 39 (2020). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_practical_guideline_Clinical_nutrition_in_liver_disease.pdf)
- ESPEN guideline on home parenteral nutrition. Clinical Nutrition 39 (2020). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_guideline_on_home_parenteral_nutrition.pdf)
- ESPEN guideline on home enteral nutrition. Clinical Nutrition 39 (2020). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN_guideline_on_home_enteral_nutrition.pdf)
- ESPGHAN/ESPEN/ESPR/(CSPEN) guidelines on pediatric. Clinical Nutrition 37 (2018).

23. *ESPEN guideline clinical nutrition in neurology*. Clinical Nutrition 37 (2018). (https://www.espen.org/files/ESPEN-Guidelines/ESPEN-guideline_clinical_nutrition_in_neurology.pdf)
24. *Zasady postępowania w nadciśnieniu tętniczym* Wytyczne PTNT 2019. (<https://nadciśnienietetnicze.pl/sites/scm/files/2021-02/64385-182698-1-SM.pdf>)
25. Sobotka L (red.): *Podstawy Żywienia Klinicznego*. Redakcja Naukowa wydania polskiego: Korba T, Łyszkowska M. Wyd. Lek. PZWL 2013.
26. Jamróz B i wsp., *Instrumentalne metody badania zaburzeń połykania*. Wyd. Medyk 2019.
27. Ostrowska L, *Diagnostyka laboratoryjna w dietetyce*. PZWL 2018.
28. Szostak-Węgierek D, Intrauterine nutrition: long-term consequences for vascular health. *International Journal of Women's Health* 2014;6 647–656.
29. Wielgoś M (red.): *Biblioteka ginekologa praktyka vol. 9: Żywnienie kobiet w ciąży*. VIA MEDICA, Gdańsk 2013
30. Cichocka A, *Dieta DASH w teorii i zastosowaniu wydanie 2021*, Wyd. Medyk 2021.
31. ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2018 (<https://www.ispad.org/general/custom.asp?page=ISPADGuidelines2018>)
32. van Rheenen PF, et al. The Medical Management of Paediatric Crohn's Disease: an ECCO-ESPGHAN Guideline Update. *J Crohns Colitis*. 2020 7:jjaa161. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjaa161. Epub ahead of print. PMID: 33026087.
33. Horvath A, Szajewska H. *ŻYWIENIE I LECZENIE ŻYWIENIOWE DZIECI I MŁODZIEŻY*; Medycyna Praktyczna, 2017
34. Bischoff SC, Escher J, Hébuterne X, Kłęk S, Krznaric Z, Schneider S, Shamir R, Stadelova K, Wierdsma N, Wiskin AE, Forbes A. *ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in inflammatory bowel disease*. *Clin Nutr*. 2020 ;39(3):632-653. doi: 10.1016/j.clnu.2019.11.002. Epub 2020 Jan 13. PMID: 32029281.

Uzupełniająca

1. Brytek-Matera A. *Psychodietetyka*. PZWL 2020.
2. Szewczyk A. *Poradnik Diabetologiczny*. PZWL 2017.
3. Contento I. R. *Edukacja żywieniowa*. PWN 2018.
4. Woynarowska B. *Edukacja zdrowotna*. PWN 2017
5. Więcas A., Nieszporek T. *Choroby nerek. Kompendium*. 2019
6. Książek J. *Zalecenia leczenia żywieniowego u dzieci*. PZWL 2021

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W, UI, KI	Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych studentów będzie odbywać się systematycznie, według kryteriów podanych na początku zajęć. Ocena poprawności wykonywania zadań/ćwiczeń może być dokonana na podstawie obserwacji pracy podczas ich wykonywania, opinii pacjenta lub obserwacji grupy. Pod uwagę będzie brany stopień opanowania umiejętności, umiejętność zastosowania teorii w praktyce, właściwa postawa i zachowanie na zajęciach oraz stosowanie technik komunikacji werbalnej i niewerbalnej. Przewiduje się możliwość przeprowadzenia testów sprawdzających wiedzę zarówno na początku, jak i na końcu bloku zajęciowego. Podstawą do uzyskania pozytywnej oceny przez studenta jest poprawne i samodzielne wykonanie ćwiczeń.	60%

8. INFORMACJE DODATKOWE

Przy Zakładzie Dietetyki Klinicznej działa Studenckie Koło Naukowe Dietetyków, które od lat utrzymuje się w czołówce rankingu Kół Naukowych Studentckiego Towarzystwa Naukowego. W ramach Koła realizowane są badania kliniczne, projekty edukacyjne (w tym tworzenie kursów e-learningowych). SKN Dietetyków współorganizuje Konferencję Naukową *Żywnienie bez granic*.

Opiekun SKN: mgr Jakub Krawczyk

Facebook konferencji: www.facebook.com/zywnieniebezgranic

Facebook SKN: www.facebook.com/StudenckieKoloNaukoweDietetykowWum

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Wszystkich chętnych studentów zapraszam do współpracy. Aktywne uczestnictwo w Kole Naukowym daje możliwość rozwoju naukowego, ale również zdobycia umiejętności, które dają przewagę konkurencyjną na rynku pracy.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich